

Waarom viert Amsterdam dat New York dit jaar vierhonderd jaar geleden is ontdekt? De geschiedenis van Nieuw Amsterdam is niet iets om trots op te zijn, stelt oud-directeur Ruud Spruit van het Westfries Museum.

Het tragische einde van Hudson en zijn zoon John, schilderij van John Collier.

vaart naar Indië via de zuidelijke route en is daarna vergaan.”

Met Hudson liep het daarna snel verkeerd af. In 1610 maakte hij zijn laatste reis, met de Discovery. Na een muiterij werd Hudson samen met zijn zontje John, die hem op al zijn reizen had vergezeld, en enkele loyale bemanningsleden in een sloep gezet. Van hen is nooit meer iets vernomen.

Datzelfde jaar vertrokken de schepen Tijger en Fortuin naar Amerika met aan boord enkele bemannings-

leden die onder Hudson gevaren hadden, wat uiteindelijk leidde tot de stichting van Nieuw Amsterdam, het latere New York. “Nieuw Amsterdam was een ongeorganiseerde bende, vol met herbergen en hoeren,” zegt Spruit; “Zowel zakelijk als politiek was de kolonie een grote mislukking. Het heeft alleen maar geld gekost. Op Nieuw Amsterdam kwam vooral geteisem af, waar men in Nederland maar wat graag vanaf wilde. “In 1621 kwam de kolonie onder het bewind van de West-Indi-

sche Compagnie. De relatie met de indianen liep al snel spaak. “Onder gouverneur Willem Kieft moesten de indianen ineens belasting gaan betalen. Die begrepen daar natuurlijk niets van, waarna Kieft hele dorpen heeft laten uitmoorden. Daarna moest Peter Stuyvesant het regelen. Die maakte het er alleen maar erger op.”

Na de slachtpartijen kwamen de indianen op en rond Manhattan massaal in opstand. “De pelsjagers konden geen zaken meer doen. De handel ging kapot. Het enige wat de Hollanders konden doen, was meer

Uiteindelijk werd de kolonie geruimd met de Britten tegen Suriname

forten bouwen en schepen met soldaten sturen. Maar het leverde niets meer op. Uiteindelijk werd de kolonie met de Britten geruimd tegen Suriname. Een goeie deal, daar zat veel suiker en daar viel nog wel goed handel te drijven.”

Zowel in Nederland als in de Verenigde Staten wil niemand graag aan de duistere episode van Nieuw Amsterdam herinnerd worden. “Voor New Yorkers is het natuurlijk een beetje zielig dat de geschiedenis van hun stad op drijfzand rust. Zelfs in het herdenkingsboekje dat Russell Shorto en Geert Mak ter gelegenheid van het jubileumjaar hebben geschreven, wordt er geen woord aan vuil gemaakt. Mak eindigt zijn verhaal bij het vertrek van Hudson. Shorto pakt de draad twintig jaar later weer op.”

Dat de Hollanders de ontdekkers waren van New York, is volgens Spruit waarschijnlijk ook onjuist. “Vermoedelijk is dat een Italiaan geweest, Giovanni da Verrazano, die in dienst van de Fransen in 1524 als eerste de kusten van Noord-Amerika verkende. Hij kwam niet verder dan de doorgang tussen het huidige Staten Island en Long Island.”

Delaware-indianen, ‘lieve mensen’, maar afgeslacht door de Hollanders.

Tekening van David Pietersz de Vries, die het leven van de indianen vastlegde.

Gouverneur Willem Kieft ging ‘de wilden de beck veggen’

David Pietersz. de Vries

‘De Hollanders zijn in Nieuw Amsterdam vreemd te keergegaan,’ zegt de Amsterdamse schrijver Ewald Vanvugt, die enkele jaren geleden het *Zwartboek van Nederland Overzee* schreef. Dat slechts weinigen daarvan op de hoogte zijn, verbaast hem niets: “We willen het niet weten.”

Dat de Hollanders in Nieuw Amsterdam bepaald niet zachtzinnig te werk gingen, blijkt onder meer uit de verslagen van de Hoornse koopman David Pietersz de Vries, die als eerste Europeaan tekeningen van maakte en notities over de Indianen die leefden in de omgeving van Nieuw Amsterdam.

Het optreden van de Hollanders zou zelfs ‘een steenen hart vermorven’, schreef De Vries toen hij verminkte indianen langs zag strompen: ‘Zijnde sommige handen, sommige beenen afgekappt, eenige droegen haere dermen inde armen, andere hadden sulcke afgrijselijke houn, kerven, mincken (verminkingen), dat diergelijcken niet erger oyt kan geschieden.’

De gruwelijkste taferelen moeten zich hebben afgespeeld toen honderden indianen op Manhattan begin 1643 bescherming zochten bij de Hollanders toen ze werden aangevallen door een rivaliserende stam. De Vries was als grootste privé-investeerder in de kolonie voor-

zitter van de Twaalf, een adviesraad van gouverneur Willem Kieft.

Op vastenavond 24 februari 1643 vertelde Kieft, met een borrel op, aan tafel in aanwezigheid van De Vries ‘dat hij van plan was de wilden de beck te doen veggen’.

De Vries heeft het bloedbad dat de volgende nacht volgde, tot in details opgetekend: ‘Veel wilden hadden ze in hun slaap omgebracht, terwijl ze sommige jonge kinderen van haar moeders borsten afrukten, voor de ogen van de ouders in stukken gekapt, en de stukken in het vuur en in het water gesmeten hadden.’

De soldaten werden door Kieft persoonlijk met extra soldij en een

feestje beloond. Een Hollandse dominee in Nieuw Amsterdam, Everhardus Bogardus, sprak in zijn kerk schande van de moordpartijen. Kieft was daar zo woedend over dat hij trommelaars rond de kerk liet rondmarcheren en kanonnen afschoot om de preken van de dominee te verstoren.

“Het schrijnendste aan de massamoorden is dat de indianen ontzettend aardige mensen waren,” zegt Vanvugt. “In hun cultuur gingen ze ervan uit dat niemand zonder voedsel, water en seks kon. Dus boden ze de Nederlanders ook hun dochters en vrouwen aan. Daar hebben de Nederlanders gretig gebruik van gemaakt.”